ZWIĄZKOWIEC POLSKI

Organ Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłowych i Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej w Sosnowcu.

Nr. 10—12 (ogólnego zbioru 744—6) **Sosnowiec, w grudniu 1936.** **Rok XVI.**

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, Sienkiewicza 17a Telefon 61302. Skr. poczt. Nr. 120.

„Związkowca Polskiego" redaguje wybrany przez Zarząd Związku Komitet Redakcyjny, który ponosi moralną odpowiedzialność za kierunek i całokształt pisma.

Przedpłata za „Związkowca Polskiego" wynosi 2 Złote 20 groszy kwartalnie. Dla członków bezpłatnie.

W organizacji i pracy — potęga i przyszłość Polski.

Wszystkim Koleżankom i Kolegom
Czytelniczkom i Czytelnikom

serdeczne życzenia

„Szczęśliwego Nowego Roku"

składa

ZARZĄD GŁÓWNY ZWIĄZKU
i
REDAKCJA „ZWIĄZKOWCA POLSKIEGO".

Jesteśmy dojrzali.

Znamienne uchwały, powzięte przez centrale ruchu zawodowego w dniu 10. września br. w formie deklaracji gospodarczo-społecznej, zwróciły uwagę całego społeczeństwa na warstwę pracowników umysłowych w Polsce. Gdy bowiem z końcem ubiegłego roku sytuacja nasza stawała się coraz gorsza, niemal katastrofalna, podniósł się z szeregów zorganizowanego świata pracy głos przestrogi, który wskazywał na źródła szerzącej się choroby i podawał środki, służące ku naprawie Rzeczypospolitej. Charakterystycznem jest, że żadna z grup społecznych w tym czasie nie zdobyła się na taki stanowczy krok. Było jak zwykle wielu cudotwórców i znachorów, którzy na swój sposób chcieli zbawić ojczyznę, nie cofając się nawet przed takimi środkami, jak załamanie wartości waluty przez inflację i temu podobne posunięcia.

Charakterystycznem jest również, że gdy w listopadzie ubiegłego roku Unja ZZPU wystąpiła z zarysem gospodarczej naprawy, spotkała się z opozycją nie tylko od zewnątrz, ale i od wewnątrz. Projekty rzucone wtedy uważano za eksperymenty, za nie dojrzałe, nie przemyślane, a nawet szkodliwe. Przypomnijmy sobie pokrótce najważniejsze z tych wytycznych: utrzymanie stałości waluty, reglamentacja obrotu pieniężnego i towarowego, wstrzymanie transferu na pożyczki zagraniczne, przyśpieszenie tempa parcelacji, zwiększenie obrotu pieniędzy przez skup złota i wycofanie z zagranicy lokat obywateli polskich, państwowo-społeczna kontrola cen na produkty przemysłowe, nastawienie przemysłu surowcowego przede wszystkim na potrzeby państwa, usunięcie zbędnego pośrednictwa celem obniżenia cen, sprawa wzmożenia zatrudnienia i związanego z tem podniesienia dochodu przez opracowanie planu inwestycyjnego i uprzemysłowienie kraju.

Od tej chwili upłynął 1 rok. Czy to, co przed rokiem ustalone zostało przez świat pracy umysłowej było dojrzałe do wykonania, najlepiej zorjentuje nas ekspose Pana Wicepremiera, wygłoszone na otwarciu sesji budżetowej w Sejmie. Nie każdy z nas miał możność słyszeć to przemówienie przez radio czy też czytać je w „Monitorze Polskim", dlatego pokrótce musimy zatrzymać się nad poszczególnymi jego ustępami, aby sobie uprzytomnić, że świat pracy zdał egzamin swej dojrzałości, że dorósł już do rzeczywistego współudziału w rządzeniu państwem.

Naogół bowiem, gdy porównamy tezy naszego programu z tezami, którymi się Rząd Rzeczypospolitej mniej więcej od wiosny b. r. kieruje, to musimy stwierdzić, że tezy te, jeżeli się całkiem nie pokrywają, to w każdym razie są bardzo do siebie zbliżone. Jeżeli bowiem Rząd w obronie stałości waluty zdecydował się na reglamentację i wstrzymanie transferu, to jest to identyczne z naszem wskazaniem, jeżeli natomiast Rząd celem wzmożenia obrotu pieniężnego zamiast skupu złota i wycofania z zagranicy lokat obywateli polskich zaciągnął bardzo poważną pożyczkę zagraniczną na procent nie wyższy od 6, to jest to tylko inny środek, ale cel ten sam.

Najważniejszym oczywiście zagadnieniem jest podniesienie dochodu społecznego, gdyż wszystko do tego się sprowadza. Ideałem byłoby, gdyby każdy obywatel w państwie miał swoją „kurę w garnku", aby kupował i spożywał. Niestety, u nas jeszcze bardzo znaczny odsetek obywateli jest wyłączony z tego procesu gospodarczego. Część żyje poniżej minimum dochodu, część tego dochodu zupełnie jest pozbawiona. Takich ludzi jednak w Polsce można liczyć na miljony. Iluż to bezrobotnych mają ośrodki przemysłowe, iluż to obywateli na wsi cierpi niedostatek i głód nawet. I tu znowu zgodnie idą nasze wytyczne z tezami Rządu: uprzemysłowienie kraju, wielkie roboty publiczne i reforma rolna. Podział Polski na A i B trzeba najprędzej znieść, musi być tylko Polska A! Na to wszystko trzeba pieniędzy. Skarb Państwa poniósł przez liberalną politykę walutową niepomierne straty. Przytaczamy kilka cyfr, z ekspose Pana Wicepremiera: z końcem 1928 roku złoto i waluty w naszej instytucji emisyjnej stanowiły sumę 1 miljard 327 miljonów złotych, w połowie zaś 1936 roku zapas złota spadł do 366 miljonów, zapas walut był znikomy. A więc spadek o blizko 1 miljard złotych! Musimy te straty odrobić. Pierwszy krok został zrobiony: deficyty budżetowe znikły, są nawet pewne nadwyżki, stałość waluty została osiągnięta, nie ucieka już żywa krew z naszego organizmu gospodarczego zagranicę, zahamowana reglamentacją, ożywienie w przemyśle jest znaczne, pozostaje teraz z kolei odrobienie tych strat, jakie pracownicy w okresie kryzysu ponieśli. Zróbmy sobie pokrótce rachunek, ile straciliśmy przez zniżki wynagrodzeń, przez skasowanie gratyfikacji, przez zmianę klucza premii, przez odebranie świadczeń w naturze i wielu innych, ile musimy ponosić na cele humanitarne i społeczne ogólnopaństwowe, wtedy uprzytomnimy sobie, że rozwiązanie kwestji spożycia w Polsce będzie możliwe tylko przez wprowadzenie zarządzeń, dzielących sprawiedliwie dochód między obywateli. Innego sposobu nie ma i nikt innego nie wymyśli. Cóż z tego, że jesteśmy państwem zasobnem w skarby i bogactwa naturalne, kiedy ich sami nie eksploatujemy. Zyskami z tej eksploatacji nie dzielą się z nami w należnym stosunku. Kapitalista obcy ma na oku tylko jedno — zysk i tak też gospodaruje, aby ten zysk

był jaknajwiększy, choćby miał stosować wyzysk. Interes jego prywatny stawia wyżej od interesu państwa. I w tym zakresie zrobiliśmy duży krok naprzód. Ostatnie miesiące przynoszą nam fakty o wielkim gospodarczym znaczeniu: w ręce polskie przeszły najpotężniejsze objekty górniczo-hutnicze w województwie śląskim, objekty rozbudowane na skalę zachodnio-europejską, mające swój indywidualny udział w handlu światowym. Mowa tu o „Wspólnocie Interesów". Ostatnio Skarb nabył również większość pakietu akcyj Zakładów Żyrardowskich.

Są to całkiem wyraźne przejawy niepodległości gospodarczej. Jest to również jedna z głównych tez, które zawarte są w programie gospodarczym świata pracy. W tych warunkach będzie łatwiej o kontrolę cen, względnie o wpływanie na ich wysokość, będzie łatwiej o niezależną politykę gospodarczą w interesie państwa, a nie grupki obcych kapitalistów! Przy takim przekształtowaniu się stosunków zmieni się zapewne i stosunek kapitału do pracownika, który przestanie być jedynie przedmiotem wyzysku, a stanie się słusznie przedmiotem troski ze strony Państwa, jako ten obywatel, który daje Państwu największe wartości — pracę.

Jeżeli zesumujemy te nasze wysiłki, zmierzające do naprawy i jeżeli stwierdzimy jednocześnie, że zostały one przez najwyższe czynniki w Państwie uznane za konieczności państwowe, dojść musimy do nieodpartego wniosku, że **świat pracy dojrzał już do rzeczywistego współudziału w rządzeniu Państwem** i to nie tylko w formie samorządu gospodarczego, ale i przez udział swój w ciałach ustawodawczych. Dojrzałość zaś swoją zupełną wykaże świat pracy w chwili, gdy wezwany do aktu obywatelskiego stanie solidarnie, niezależnie od poglądów politycznych, aby powołać swych własnych przedstawicieli do obrony własnych interesów.

Nasze „noworoczne".

Rok 1937 będzie dla świata pracy niewątpliwie rokiem przełomowym. Ciała ustawodawcze na obecnie trwającej sesji będą rozpatrywać i rozstrzygać sprawy pierwszorzędnej dla nas wagi. Przypomnijmy sobie te najważniejsze postulaty naszego programu zawodowego: a) Izby Pracy, b) układy zbiorowe i rozjemstwo, c) przedstawicielstwo pracownicze, d) ochrona działaczy związkowych, e) rozszerzenie uprawnień inspekcji pracy przy równoczesnej rozbudowie asystentów inspekcyjnych, f) walka z bezrobociem i dążenie do zwiększenia stanu zatrudnienia, a tem samem do podniesienia dochodu społecznego i wreszcie g) przywrócenie samorządu w instytucjach ubezpieczeń społecznych.

Jako odrębne zagadnienie traktujemy sprawę opieki nad młodzieżą pracowniczą i uregulowanie pewnych bolączek emerytów.

Zastanówmy się więc, czy i w jaki stopniu Rząd względnie ciała ustawodawcze zamierzają obecnie zrealizować nasze powyższe żądania.

Jeżeli chodzi o Izby Pracy, to odbyło się z inicjatywy Pana Ministra Opieki Społecznej kilka konferencyj z udziałem przedstawicieli ruchu zawodowego, fachowców w tej dziedzinie, na których ścierały się różne poglądy na to zagadnienie ustrojowe i nie możemy jeszcze twierdzić, czy projekt ustawy zostanie wniesiony na obecną sesję. W każdym razie stanowisko świata pracy w sposób uroczysty zostało zakomunikowane Panu Ministrowi na ostatniej konferencji w dniu 10 grudnia br. w formie deklaracji, którą drukujemy na innem miejscu w pełnem jej brzmieniu. Deklaracja ta została zaakceptowana przez przedstawicielstwo całego ruchu zawodowego w Polsce.

Projekt rządowy ustawy o układach zbiorowych został wniesiony jeszcze na poprzedniej sesji, jednak nie został wówczas uchwalony dzięki energicznej postawie świata pracy, gdyż nie był zgodny z naszemi tezami, obecnie zaś będzie rozpatrywany łącznie z opracowanym projektem o rozjemstwie w zatargach zbiorowych. Projekty te, możemy to stwierdzić z zadowoleniem, nawet w obecnej formie naogół odpowiadają naszym życzeniom, co nie wyklucza jeszcze ich poprawienia w dyskusji ogólnej.

Przedstawicielstwo pracownicze i ochrona działaczy związkowych znajdą swe rozwiązanie w projekcie ustawy o radach zakładowych. Tezy, któremi kierują się projektodawcy tej ustawy zostały już wypróbowane praktycznie na terenie dzielnicy górnośląskiej i nie mogą budzić naszych zastrzeżeń.

Egzekutywa ustawodawstwa ochronnego pracy przez Inspekcję Pracy nie jest wystarczająca z tego względu, że inspektorów jest za mało, pozatem nie mają oni prawa zmuszać do poszanowania ustawowych przepisów, mogą oni jedynie karać za naruszenie ustawy. Dlatego też projekt ustawy ma właśnie zapewnić im to uprawnienie. Niezależnie od tego projekt wprowadza instytucję pomocników asystentów z pośród członków rad zakładowych.

Odnośnie walki z bezrobociem istnieje jedynie zapowiedź Pana Premiera złożenia projektu ustawy, upoważniającego Rząd do uregulowania sprawy czasu pracy w górnictwie. Jest to jedynie fragment, który,

jakkolwiek stanowi już znaczny postęp w tej mierze, jednak sprawy bezrobocia wzgl. zwiększenia zatrudnienia ogólnie nie rozwiązuje. Przykłady państw innych przekonują nas, że skrócenie czasu pracy musi nastąpić równocześnie z utrzymaniem dotychczasowych zarobków i zakazem pracy w godzinach nadliczbowych, inaczej nie będzie skuteczne, nie osiągnie zamierzonego celu.

Również zwiększenie zatrudnienia w Polsce możnaby osiągnąć przez obniżenie granicy wieku dla rencistów z wykluczeniem ich dalszego zatrudnienia, ścisłą kontrolę zatrndnienia, usuwając z posad osoby, mające inne źródła utrzymania, wypowiadając walkę wielokrotnemu zarobkowaniu przez jedną osobę. Zagadnienie to łączy się ściśle ze sprawą pośrednictwa pracy, które w Polsce właściwie nieistnieje, gdyż nie ma przymusu ustawowego. Protekcjonizm w tym zakresie jest wielką bolączką społeczną. Akcja Funduszu Pracy w sprawie zatrudnienia pracowników umysłowych, jak dotąd, stosunkowo do udziału finansowego pracowników umysłowych zatrudnionych i do liczby bezrobotnych, małe daje wyniki.

I wreszcie sprawa przywrócenia samorządu w instytucjach ubezpieczeń społecznych. Nie potrzeba tu oczywiście żadnej ustawy, wystarczy rozporządzenie Pana Ministra. Przypomnieć musimy, że obecnie obowiązująca ustawa pełnego samorządu nam nie gwarantuje. Ale na początek i to nam wystarczy, byle by to nastąpiło jaknajrychlej. Otóż i w tej sprawie nasze ustawiczne domagania się odniosły skutek: Pan Minister Opieki Społecznej zapewnił przedstawicieli Unii Z. Z. P. U., że samorząd w ubezpieczeniach społecznych zostanie wprowadzony do wiosny 1937 roku.

Sprawa zatrudnienia młodzieży kończącej studja mieści się w ogólnym planie walki z bezrobociem i osobno jej omawiać nie będziemy. Chcemy natomiast poświęcić osobno uwagę sytuacji emerytów, pobierających świadczenia z Zakładu Ubezp. Społ. Obciążenie rent podatkiem specjalnym nie ma uzasadnienia, gdyż jako pracownik zatrudniony opłaca tylko podatek jeden, a jako rencista ten sam osobnik musi opłacać dwa podatki, mimo, że dochód jego spadł o 60% przeciętnego zarobku z okresu ubezpieczenia. Drugą bolączką jest sprawa ubezpieczenia chorobowego, którego rencista wraz z rodziną jest pozbawiony. Starania nasze idące w tym kierunku, odniosły już swój skutek o tyle, że na sesji obecnej będzie wniesiony projekt skasowania tego specjalnego podatku, zaś odnośnie ubezpieczenia chorobowego Ministerstwo Opieki Społecznej przygotowuje, czy też już wykończyło, projekt ustawy o kasach wzajemnych ubezpieczenia chorobowego, który umożliwi emerytom korzystanie z odnośnych świadczeń, oczywiście za opłatą pewnej składki.

Jak z powyższego przeglądu wynika, sprawy świata pracy zajmują na bieżącej sesji ciał ustawodawczych jedno z pierwszych miejsc. Trudno nam dziś przesądzać, w jakiej formie ujrzą te projekty światło dzienne jako ustawy obowiązujące, wolno nam jednak przypuszczać, że mamy sojusznika w Rządzie który, — według oświadczenia Pana Wicepremjera, — czuje się blizkim świata pracy, — i w grupie posłów i senatorów, życzliwie dla tych zagadnień usposobionych.

Czekamy za tem z wielką niecierpliwością na to „noworoczne".

Uchwały Rady Naczelnej Unii Z. Z. P. U.

W dniu 13 grudnia rb. obradowała w Warszawie Rada Naczelna Unii Zw. Zaw. Prac. Umysłowych przy udziale 31 członków Rady Naczelnej oraz przedstawicieli Rad Okręgowych z Łodzi, Lwowa, Krakowa, Radomia, Wilna, Poznania, Białegostoku, Ostrowca Kiel., Lublina, Sosnowca, Łucka, Katowic, Warszawy. Z ramienia naszego Związku w zebraniu wzięli udział kol. kol. Wł. Grunwald, Karol Mijalski i Kazimierz Ostrowski.

W wyniku całodziennych obrad powzięte zostały następujące uchwały:

I. Uchwała Ogólno-Społeczna.

I.

Rada Naczelna Unii Z. Z. P. U. stwierdza, że istotna poprawa sytuacji gospodarczej i stosunków społecznych w Polsce nie mogą być osiągnięte bez nwzględnienia żądań świata pracy.

Polityka zbędnych obciążeń płac pracowników publicznych i prywatnych oraz zaniedbanie szybkiej i wydatnej poprawy zarobków najszerszych mas pracujących hamuje możliwość ożywienia obrotów gospodarczych. Masy pracownicze, obciążone nadmiernie podatkiem specjalnym i podwyższonym podatkiem dochodowym, żyją w nadwyraz nędznych warunkach. To też zarówno ze względów społecznych, jak i gospodarczych, domagamy się WYDATNEJ POPRAWY BYTU PRACOWNIKÓW PRYWATNYCH i PUBLICZNYCH przez PODWYŻKĘ PŁAC, oraz przez NIEZWŁOCZNE ZNIESIENIE PODWYŻSZONYCH STAWEK PODATKU DOCHODOWEGO tudzież PODATKU SPECJALNEGO. Celem umożliwienia pracownikom prywatnym skuteczniejszej walki o poprawę bytu domagamy się wprowadzenia w życie USTAW O UMOWACH ZBIOROWYCH oraz o PRZYMUSOWYM ROZJEMSTWIE W ZBIOROWYCH ZATARGACH PRACY, opartych na następujących zasadach:

1) wyłączna kompetencja związków zawodo-

wych do zawierania umów zbiorowych,

2) uniemożliwienie pracodawcom wszelkiego wyłamywania się z umów zbiorowych,

3) wyłączne zastrzeżenie kompetencji Ministerstwa Opieki Społecznej w zakresie nadawania umowom zbiorowym mocy powszechnie obowiązującej,

4) niedopuszczalność unieważniania zawartych umów zbiorowych przez rozwiązywanie związków w drodze administracyjnej.

ROZJEMSTWO powinno się opierać na stale działających Komisjach Pojednawczo-Rozjemczych, rozpoczynających postępowanie na wniosek związków zawodowych z zastrzeżeniem, iż postępowanie rozjemcze nie może pogorszyć istniejących warunków pracy i płacy.

Równocześnie domagamy się rozpoczęcia natychmiastowej walki z bezrobociem, zakrojonej wreszcie na miarę potrzeb. Bezrobocia nie można zwalczyć filantropijną akcją zbiórkową, lecz przez stosowanie odważnych metod akcji. W pierwszym rzędzie żądamy NIEZWŁOCZNEGO SKRÓCENIA CZASU PRACY Z UTRZYMANIEM NIENARUSZALNOŚCI PŁAC, co umożliwiłoby wchłonięcie znacznej liczby bezrobotnych. Równocześnie domagamy się załatwienia sprawy należytej pomocy bezrobotnym środkami Funduszu Pracy z należytym udziałem subwencji z budżetu Państwa, bez dalszego obciążania sfer pracowniczych.

O ile idzie o bezrobocie pracowników umysłowych, obok SKRÓCENIA CZASU PRACY W BIUROWOŚCI, co da się uskutecznić w ramach obecnie obowiązującego ustawodawstwa w drodze rozporządzenia wykonawczego i położy kres zamiarom niektórych pracodawców, usiłujących dziś jeszcze zmniejszyć personel kosztem przedłużenia dnia roboczego, żądamy zakazu kumulacji w rękach jednego pracownika kilku zatrudnień lub zaopatrzeń, emerytur, rent etc.

W zakresie ubezpieczeń społecznych ŻĄDAMY NIEZWŁOCZNEGO PRZYWRÓCENIA ODEBRANEGO NAM SAMORZĄDU UBEZPIECZENIOWEGO, jako zasadniczej gwarancji normalnego funkcjonowania ubezpieczeń społecznych w Polsce, a to zarówno z powodu poderwania ich sytuacji finansowej oraz zdolności świadczeniowej, jak i ich popularności w masach pracowniczych. Ubezpieczenia społeczne z natury rzeczy — z uwagi na ich społeczny charakter — nie mogą być rządzone przez biurokrację, lecz muszą stanowić teren pracy istotnego samorządu, opartego na powszechnych wyborach.

W sprawie projektu powołania Izby Pracy, stanowisko Rady Naczelnej Unii jest całkowicie zgodne z deklaracją centralnych organizacji ruchu zawodowego pracowników umysłowych i fizycznych, złożoną Panu Ministrowi Opieki Społecznej na konferencji w dniu 10 grudnia 1936 r.

II.

Rada Naczelna Unii stwierdza konieczność szerszego zajęcia się przez Międzynarodowe Biuro Pracy sprawami pracowników umysłowych, które od lat szeregu zalegają, nie mogąc doczekać się wprowadzenia ich na porządek obrad Międzynarodowej Konferencji Pracy. W szczególności Unia domaga się:

1) aby na porządku każdej dorocznej Międzynarodowej Konferencji Pracy zamieszczano przynajmniej jedno zagadnienie, bezpośrednio dotyczące pracowników umysłowych, albo aby co pewien czas zwoływano specjalne Międzynarodowe Konferencje Pracy do tych spraw, tak jak to praktykuje się z powodzeniem w stosunku do innych kategoryj pracowniczych (marynarze).

W chwili obecnej Rada Naczelna Unii domaga się stanowczo wprowadzenia na porządek obrad Międzynarodowej Konferencji Pracy na rok 1938 sprawy SKRÓCENIA CZASU PRACY W HANDLU I BIUROWOŚCI i wyraża żywe ubolewanie, iż ostatnie posiedzenie Rady Administracyjnej M. B. P. nie uwzględniło żądań pracowników umysłowych całego świata, a w szczególności pracowników polskich w tym zakresie. Rada Naczelna poleca Komitetowi Wykonawczemu kontynuowanie nieustępliwej walki o przeprowadzenie skrócenia czasu pracy pracowników umysłowych w skali międzynarodowej.

Poza uchwałą Ogólno-Społeczną Rada Naczelna Unii powzięła następujące rezolucje w sprawach szczególnych.

II. W sprawie podatku specjalnego.

Przy wprowadzeniu podwyższonego podatku od uposażeń oraz podatku specjalnego w 1935 roku, zostało złożone w imieniu Rządu wyraźne oświadczenie, że podatki te wprowadza się na czas ściśle określony t. j. na 24 miesiące, dążeniem zaś rządu będzie w razie poprawy sytuacji budżetowej, okres ten skrócić, a w każdym razie uchylić te obciążenia przed terminem w stosunku do pracowników niżej uposażonych.

W preliminarzu budżetowym Państwa na rok 1937/38 podatek specjalny zapreliminowany został na cały rok budżetowy t. j. od 1 kwietnia 1937 do 31. marca 1938 roku, a więc zapowiedziany okres zamierza się przedłużyć o dalsze trzy miesiące.

Wobec powyższego Rada Naczelna Unii stwierdza, że nie dotrzymywanie zobowiązań złożonych w imieniu Rządu w Izbach Ustawodawczych wywołuje słuszne rozgoryczenie wśród szerokich mas pracowniczych.

Jednocześnie Rada Naczelna Unii:

1) przyjmuje do wiadomości i popiera złożony przez Komisję Porozumiewawczą w tej sprawie wobec Rządu protest i żądanie wycofania art. 11 ustawy skarbowej, upoważniając Ministra Skarbu do przedłużenia nadal podatku specjalnego o dalsze trzy miesiące;

2) wzywa wszystkie Związki zrzeszone i Rady Okręgowe do wykonania możliwie w jak najkrótszym terminie okólnika z dnia 28. III. 36 r., Nr. 121/36. (w sprawie akcji uświadamiającej członków;)

3) upoważnia Komitet Wykonawczy do przygotowania odpowiedniej akcji w obronie tych słusznych postulatów i skoordynowania jej z zainteresowanymi związkami zawodowymi pracowniczymi i robotniczymi.

III. W sprawie akcji bezpośredniej o podwyżkę płac.

Rada Naczelna Unii Z. Z. P. U. uznaje, że poprawę warunków pracy i zarobków można osiągnąć

tylko w drodze bezpośredniej akcji, prowadzonej przez organizacje zawodowe.

Rada Naczelna Unii wita z uznaniem inicjatywę tych związków, które rozpoczęły już akcję w kierunku zawierania umów zbiorowych i ze swej strony deklaruje im jak najdalej idące poparcie.

IV. W sprawie narady pracowniczej, zwołanej na dzień 12. XII. 1936.

W myśl deklaracji społeczno-gospodarczej z dnia 10. września 1936 r., będącej wyrazem najistotniejszych postulatów świata pracy i wysuniętych w niej żądań wolności zgromadzeń, Rada Naczelna Unii zakłada kategoryczny protest przeciwko decyzji Komisariatu Rządu, zakazującej odbycia Narady Pracowniczej, zwołanej przez Stołeczną Komisję Porozumiewawczą na dzień 12. grudnia 1936 r.

V. W sprawie Gdańska i nienaruszalności granic Rzeczypospolitej.

Rada Naczelna Unii zwraca się do Naczelnego Wodza, Marszałka Śmigłego Rydza z oświadczeniem, iż kategorycznie odpiera wszelkie pogróżki i próby zamachu na prawa Polski w Gdańsku i w obronie nienaruszalności granic i uprawnień Rzeczypospolitej ogół pracowniczy gotów jest do wszelkich ofiar krwi i mienia.

VI. W sprawie ubezpieczeń społecznych.

Rada Naczelna uchwala odbyć powtórne swoje posiedzenie najdalej w pierwszych dniach miesiąca marca 1937 roku, celem zajęcia stanowiska do sytuacji w ubezpieczeniach społecznych i przywrócenia pełnego samorządu w instytucjach ubezpieczeniowych.

VII. W sprawie realizacji deklaracji z dnia 10. września br.

W głębokiej trosce o dobro naszego kraju organicznie związane z dobrobytem mas pracujących w Polsce, Rada Naczelna Unii uważa za konieczne polecić Komitetowi Wykonawczemu Unii i za jego pośrednictwem Ogólnopolskiej Komisji Porozumiewawczej Związków pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych opracowanie planu realizacyjnego najistotniejszych żądań pracowniczych, a mianowicie w zakresie płac, warunków pracy, ustawodawstwa pracy oraz samorządu w ubezpieczeniach, zawartych w deklaracji z dnia 10 września br. przez:

1) zwoływanie publicznych zgromadzeń, narad pracowniczych przez lokalne Komisje Porozumiewawcze,

2) zwołanie ogólno-polskiego kongresu pracowniczego na zasadach demokratycznych, które jednak w niczym nie mogą naruszyć obecnie obowiązującej hierarchji związkowej. Regulamin Kongresu i sposób powoływania delegatów winien być opracowany przez Ogólnopolską Komisję Porozumiewawczą. Kongres winien odbyć się do dnia 31. marca 1937 r.

3) ścisłe współdziałanie z organizacjami robotniczymi, spółdzielczymi i pracowniczymi.

VIII. W sprawie podatku specjalnego od emerytów, wdów i sierot.

Rada Naczelna poleca Komitetowi Wykonawczemu żądać energicznie zwolnienia emerytów, wdów i sierot, pobierających zaopatrzenia pracowników umysłowych z Z. U. S. od podatku specjalnego.

IX. W sprawie biuletynu prasowego do prasy związkowej.

Rada Naczelna Unii zaleca Komitetowi Wykonawczemu wydawanie miesięcznego biuletynu prasowego dla prasy zawodowej, wydawanej przez Związki Zawodowe w skład Unii wchodzące, ustalając opłaty za biuletyn w wysokości 10 złotych miesięcznie.

X. W sprawie nowelizacji art. 127 Prawa Górniczego.

Rada Naczelna Unii wzywa Komitet Wykonawczy Unii do podjęcia kroków u czynników miarodajnych w kierunku nowelizacji § 127 Prawa Górniczego z tem, że „zastępcą kierownika działu robót górniczych może być osoba, która ukończyła średni zakład naukowy górniczy i ma za sobą przynajmniej 10 lat praktyki górniczej, z tego 5 lat w charakterze sztygara oddziałowego".

XI. W sprawie deklaracji ideowej Unii.

Rada Naczelna Unii Z. Z. P. U. poleca Komitetowi Wykonawczemu przyśpieszenie wypracowania deklaracji ideowej Unii.

XII. W sprawie prenumeraty „Ruchu Pracowniczego".

W celu zapewnienia kontaktu stałego między centralą a poszczególnymi działaczami Rada Naczelna wzywa Związki zrzeszone, aby przeprowadziły w drodze organizacyjnej obowiązek prenumerowania „Ruchu Pracowniczego" przez wszystkich członków Zarządów Głównych i Oddziałów (Kół) za opłatą 50 gr. miesięcznie.

XIII. Przyjęcie deklaracji z dnia 10. września b.r. i regulaminu Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowniczych.

Rada Naczelna aprobuje Deklarację z dnia 10 września 1936 r. i projekt regulaminu Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowniczych z tym, że Komitet Wykonawczy jest upoważniony do wprowadzenia zmian, które wynikną przy uzgadnianiu regulaminu z pozostałymi członkami Komisji Porozumiewawczej.

Dezyderat.

Wychodząc z założenia, że tylko silne liczebnie i zasobne materjalnie organizacje zawodowe mogą spełnić swe zadanie wobec klasy pracującej, Rada Naczelna Unii wzywa wszystkie związki pokrewne, a przede wszystkim związki pracowników handlowych, przemysłowych i biurowych do połączenia się w jedną

organizację zawodową, aby dać pracownikom umysłowym należyty oręż w walce z uciskiem i wyzyskiem kapitalistycznym.

Jednocześnie Rada Naczelna poleca Komitetowi Wykonawczemu energiczne zajęcie się akcją scaleniową związków, wchodzących w skład Unii i o wynikach z tego zakresu zdać sprawozdanie na następne posiedzenie Rady Naczelnej.

Deklaracja Central robotniczych i pracowniczych w sprawie Izb Pracy.

W Mininisterstwie Opieki Społecznej odbyła się w dn. 10 grudnia b. r. pod przewodnictwem p. min. Kościałkowskiego konferencja, poświęcona projektowi ustawy o Izbach Pracy. Na konferencję zostali zaproszeni: z ramienia Centralnej Komisji Klasowych Zw. Zaw. p. Jan Kwapiński, z ramienia Z. Z. Z. pp. Jędrzej Moraczewski i Jerzy Szurig, z ramienia Zjednoczenia Zawodowego Polskiego p. Jan Jankowski, z ramienia Unii Pracowników Umysłowych kol. kol. Ludwik Grygołajtys i Wiktor Kościński.

W trakcie konferencji p. Ludwik Grygołajtys odczytał w imieniu central robotniczych i pracowniczych następującą deklarację:

„Polski ruch robotniczy i pracowniczy stwierdza bezsporne prawo zorganizowanych warstw pracujących do pełnego zarządzania wszystkimi instytucjami, które reprezentują lub służą ich szczególnym interesom społecznym i ekonomicznym.

W tej myśli podpisane centrale ruchu zawodowego uważają za swój obowiązek sformułować zasady, na których powinna być oparta Izba Pracy. Spełni ona swoje zadanie z pożytkiem dla warstw pracujących jedynie wówczas, gdy będzie odpowiednikiem wolnego ruchu zawodowego robotników i pracowników. W żadnym wypadku nie może krępować działalności ruchu zawodowego, stać się instytucją konkurencyjną, ograniczyć go lub zastąpić.

Zgodnie z tym przyjmujemy następujące zasady:

1) organa stanowiące Izby Pracy będą powołane w drodze powszechnych i proporcjonalnych wyborów, przeprowadzonych w grupach robotników i pracowników umysłowych na kandydatów, przedstawionych wyborcom przez centrale związków zawodowych; należy przeto wykluczyć udział radców z nominacji;

2) Izba Pracy powinna objąć wszystkie kategorje robotników i pracowników, a więc zarówno pracowników prywatnych jak samorządowych i państwowych.

3) Izba Pracy powinna posiadać pełny samorząd t. j. prawo ostatecznego decydowania w sprawach konstytuowania władz i ustalania wysokości składek w granicach ustawowych jak też i w zakresie całej swej działalności;

4) będzie utworzona obecnie tylko jedna Izba Pracy z kurią pracowników umysłowych i w ten sposób utrzymany zostanie charakter reprezentacji robotników i pracowników i ograniczone do minimum obciążenia warstw pracujących na rzecz nowej instytucji.

Deklaracja niniejsza wyraża zgodne stanowisko podpisanych central również wobec projektu, który został przedłożony pod obrady dzisiejszej konferencji.

Jednakże podpisane centrale ruchu robotniczego i pracowniczego wyrażają przekonanie, że warstwy pracujące mogą ustosunkować się z zaufaniem do projektu ustawy o Izbach Pracy, gdy zostanie przywrócony odebrany im pełny samorząd w instytucjach ubezpieczeniowych, oparty na powszechnych wyborach."

Powyższa deklaracja została podpisana przez Centralną Komisję Klasowych Zw. Zaw., Zjednoczenie Zawodowe Polskie, Związek Zw. Zawodowych oraz Komisję Porozumiewawczą Związków Pracowniczych, obejmującą centrale pracowników prywatnych t. j. Unię Pracowników Umysłowych, Międzyzwiązkowy Komitet Pracowników Państwowych oraz Radę Naczelną Pracowników Samorządowych. W ten sposób cały świat pracy bez względu na różnicę kierunków zajął jednolite stanowisko wobec projektowanych Izb Pracy.

Sprostowanie.

W Nr. 1 — 5 z maja 1936 r. „Związkowca Polskiego" w treści artykułu „W imię prawdy" zamieszczono na str. 3 odbitkę utworu muzycznego z nadmienieniem, że kompozytorem jego jest p. prof. Powiadowski. Obecnie nadesłał nam p. prof. Powiadowski wyjaśnienie, że autorem tej pieśni nie jest.

Zgodnie z życzeniem przeto p. Powiadowskiego prostujemy tę nieścisłość, zaznaczając jednocześnie, że wynikło to z nieścisłych informacji udzielonych nam swego czasu.

Zarząd Główny
P. Z. Z. P. Pi H. R. P. w Sosnowcu

Stronienie od szeregów związkowych opóźnia urzeczywistnienie naszego programu gospodarczego i zawodowego.

Jednajcie nowych członków i uświadamiajcie ich o celach organizacji.

Podziękowanie.

Zarząd Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi pragnie wyrazić tą drogą swoją wdzięczność wszystkim Związkom wchodzącym w skład Rady Okręgowej Unii Z. Z. P. U. w Sosnowcu za życzliwość okazaną niewidomym i za łaskawe poparcie i zorganizowanie zbiórki, która dała wynik w sumie zł. 402,28.

Jednocześnie Zarząd składa najserdeczniejsze podziękowanie Szanownym Członkom Rady Okręgowej Unii Z. Z. P. U., którzy drogą złożenia choćby najmniejszej ofiary przyszli z pomocą niewidomym, pozostającym pod opieką Towarzystwa.

Z okazji uroczystości zaślubin odbytych w listopadzie b. r.

p. DOMINIKI MIECHOWSKIEJ

z kol. ANDRZEJEM KOWALSKIM

najserdeczniejsze życzenia Nowożeńcom na nowej drodze życia składają

Koledzy z Grupy „Hulczyński“
Oddziału P. Z. Z. P. P.i H. Rz. P.
w Sosnowcu.

Z okazji ślubu

p. DANUTY KRZYŻANOWSKIEJ

z kol. WACŁAWEM ŁAZARCZYKIEM

i

p. WANDY z JEZIERSKICH HANKE

z kol. JÓZEFEM SŁAWKIEM

członkiem Zarządu Oddziału

serdeczne życzenia na nowej drodze życia Nowożeńcom składa

Zarząd Oddziału P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P.
w Starachowicach.

Sprostowanie.

W protokóle z XIX. dorocznego Walnego Zgromadzenia Delegatów P. Z. Z. P. P. i H Rz. P. w Sosnowcu, odbytego w dniu 14. czerwca 1936 r., a zamieszczonym w Nr. 6—9 „Związkowca Polskiego“ z września 1936 r., zaszła omyłka. Mianowicie na str. 17 przy referowaniu przez kol. Kempę sprawy wysokości składek opuszczono ostatni ustęp. Wobec tego przytaczamy poniżej brzmienie tego ustępu po uzupełnieniu: (str. 16)

„**Kol Kempa** zreferował wniosek Zarządu Głównego w sprawie obniżenia składek członkowskich niżej uposażonym członkom Związku, a mianowicie przy wynagrodzeniu do zł. 150.— składka wynosić będzie zł. 1.50 miesięcznie, przy wynagrodzeniu do zł. 200.— — zł. 2.— i ponad zł. 200.— — zł. 3.—. Wniosek ten jednogłośnie zaakceptowano“.

ś. † p.

Józef Zborowski

członek P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. Oddziału w Starachowicach, zmarł dnia 30. listopada 1936 r., przeżywszy lat 51.

Teofil Dudek

członek P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. Oddziału w Sosnowcu, Grupy „Babcock-Zieleniewski“, zmarł dnia 4. listopada 1936 r., przeżywszy lat 42.

Mateusz Masłoń

b. członek P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. Oddziału w Sosnowcu, Grupy „Katarzyna“, zmarł dnia 9. listopada 1936 r., przeżywszy lat 71.

Kazimierz Morzycki

długoletni członek P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. Oddziału w Starachowicach, zmarł w listopadzie b. r., przeżywszy lat 27.

Tadeusz Koźbiał

długoletni członek P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. Oddziału w Czechowicach, zmarł dnia 25. listopada 1936 r., przeżywszy lat 37.

Karol Przybylski

członek P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. Oddziału w Sosnowcu, Grupy „Deichsel“, majster Fabr. Lin i Drutu, zmarł dnia 28. listopada 1936 r., przeżywszy lat 55.

Cześć Ich pamięci!

Redaktor: Kazimierz Ostrowski. Wydawca: Polski Związek Z. P. P. i H. Rz. P.

Druk. Edmund Mirek i S-ka w Sosnowcu, Piłsudskiego 25. Tel. 6-17-70.